

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság Budapesten, a 2010. év április hó 14. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

ÍTÉLETET:

Az önbíráskodás büntette és más bűncselekmény miatt *I. r. vádlott* és társai ellen indított büntetőügyben a Fővárosi Bíróság mint másodfokú bíróság 38.Bf.8684/2008/15. számú ítéletét I. r. vádlott tekintetében az *alábbiak szerint változtatja meg.*

A vádlott cselekményét 1 rb. társtettesként elkövetett önbíráskodás büntettének (Btk. 273. § (1) bekezdés) *minősíti.*

A vádlottra kiszabott börtönbüntetés próbaidejének tartamát *2 (kettő) évre enyhíti.*

Egyebekben a másodfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A harmadfokú eljárásban felmerült 11.530 (tizenegyezer-ötszázharminc) Ft bűnügyi költséget az állam viseli.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

INDOKOLÁS:

A Budai Központi Kerületi Bíróság a 2008. április 26. napján kelt 8.B.XI.759/2007/13. számú ítéletével I. r. vádlottat bűnösnek mondta ki a Btk. 323. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés b) pontja szerint minősülő súlyos fenyegetéssel elkövetett zsarolás büntettének kísérletében és a Btk. 170. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés szerint minősülő bűnsegédként elkövetett súlyos testi sértés büntettének kísérletében. Ezért őt halmazati büntetésül 1 év 6

hónap, végrehajtásában 3 évi próbaidőre felfüggesztett börtönbüntetésre és 50.000 Ft pénzmellékbüntetésre ítélte, melyet meg nem fizetés esetén 5000 Ft-onként rendelt szabadságvesztésre átváltoztatni. A vádlottat 74.165 Ft bűnügyi költség megfizetésére kötelezte.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az ügyész téves minősítés miatt súlyosításért, míg I. r. vádlott és védője a fellebbezés okának és céljának megjelölése nélkül jelentettek be fellebbezést.

A Fővárosi Főügyészség a Bfel.15.608/2008/1. számú átiratában fenntartotta az ügyészi fellebbezést és a vádlott cselekményének 4 rb. társtettesként elkövetett önbíráskodás büntettekénti minősítését és a többszörös halmazatra tekintettel súlyosabb büntetés kiszabását indítványozta.

A nyilvános ülésen a vádlott védője a bejelentett fellebbezést enyhítés végett tartotta fenn.

A Fővárosi Bíróság a 2009. július 2. napján kelt, 38.Bf.8684/2008/15. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, I. r. vádlott cselekményét 3 rb. társtettesként elkövetett önbíráskodás büntettének, melyből 1 rb. kísérlet (Btk. 273. § (1) bekezdés) minősítette. A pénzmellékbüntetés kiszabását mellőzte. A bűnsegédként elkövetett súlyos testi sértés büntettének kísérlete miatti eljárást megszüntette. Megállapította, hogy az elsőfokú eljárásban felmerült bűnügyi költségből helyesen 79.611 Ft terheli a vádlottat. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Megállapította, hogy a másodfokú eljárásban az I. r. vádlottat terhelően 7500 Ft bűnügyi költség merült fel.

A másodfokú bíróság ítélete ellen I. r. vádlott felmentésért, védője enyhítésért jelentett be fellebbezést.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség a BF.667/2009/2. számú átiratában és képviselője a nyilvános ülésen is az I. r. vádlott vonatkozásában a másodfokú bíróság ítéletének helybenhagyását indítványozta azzal, hogy a vádlott cselekménye a Btk. 273. § (1) bekezdésébe ütköző önbíráskodás büntettének minősül, amelyet társtettesként követett el.

Álláspontja szerint az első- és másodfokú bíróság is tévedett a vádtól eltérő minősítés meghatározásakor. A másodfokú bíróság ugyan helyesen mutatott rá arra, hogy az I.r. vádlott cselekménye nem zsarolásnak, hanem önbíráskodásnak minősül, tévedett azonban akkor, amikor a követelések számához igazítva halmazati bűncselekményt állapított meg, amely részben kísérleti szakban maradt.

Az önbíráskodásnál a büntetőjogi felelősségre vonás szempontjából nincs jelentősége annak, hogy ki a jogos, vagy jogosnak vélt vagyoni igény jogosultja. Nemcsak az lehet a bűncselekmény tettese, aki a saját érdekében cselekszik, hanem az is, aki más személy vagyoni igényeit kívánja érvényesíteni meg nem engedett módon. Amennyiben egymás tevékenységéről tudva többen, szándékegységben közösen valósítják meg a bűncselekményt társtettesként

felelnek. Jelen ügyben sértettel szemben volt követelése az I., III. és IV. r. vádlottaknak. Közös fellépésük társtetteségben megvalósított 1 rb. önbíráskodás büntettének megállapítására alkalmas, amely nem maradt kísérleti szakban. A törvényi tényállás ugyanis megvalósul, ha a passzív alany az erőszakkal, vagy fenyegetéssel történt kényszerítés hatására az elkövető által kívánt magatartást tanúsítja.

Az önbíráskodás az erőszak vagy fenyegetés kifejtésével lép kísérleti szakba, befejezetté azzal válik, hogy a passzív alany valamit tesz, nem tesz, vagy eltűr.

Az irányadó tényállásból megállapítható, hogy a sértett túl azon, hogy a menyasszonyát az I.r. vádlott által követelt tartozás megfizetése érdekében felhívta, ezt követően az I.r. vádlottal a kifizetés konkrét, rövid határidejében meg is állapodtak, amelynek ismeretében az I.r. vádlott a további magatartásával felhagyott és a helyszínt el kívánta hagyni. Az erőszak és fenyegetés hatására tehát a sértett konkrét és behatárolt ígéretet tett a tartozás kifizetésére, ezzel a magatartásával tett valamit annak érdekében, amelyre a vele szembeni elkövetői magatartás irányult, így az önbíráskodás bűncselekménye befejezetté vált.

A nyilvános ülésen a vádlott védője az enyhítésért bejelentett fellebbezést fenntartotta. A vádlott fellebbezésére tekintettel elsődlegesen a vádlott azon védekezésének elfogadását indítványozta, miszerint jogos igényét érvényesítette. A sértett 2005 óta nem fizette meg a vádlottnak a 2.5 millió Ft-os tartozását, ezzel súlyos egzisztenciális problémát okozott a vádlottnak. A sértetti közrehatás értékelését kérte.

Az I.r. vádlott az utolsó szó jogán tett felszólalásában azt hangsúlyozta, hogy a feljelentője nem fizette ki a tartozását, annak ellenére, hogy azt még a bíróság előtt is elismerte. Ezért jogosan kérte a tartozás megfizetését.

Az irányadó fellebbezések az alábbiak szerint alaposak.

Az ítéletábra mint harmadfokú bíróság a fellebbezéssel megtámadott ítéletet és az azt megelőző első- és másodfokú bírósági eljárást a Be. 387.§-ának (1) és (2) bekezdése alapján bírálta felül.

Ennek során megállapította, hogy az első- és másodfokú bíróság az eljárást a vonatkozó perrendi szabályok szerint kellő alapossággal és körültekintéssel folytatta le. Az elsőfokú bíróság feltárta a vád tárgyává tett cselekmények elbírálásához szükséges, releváns bizonyítékokat és azokat egyenként ismertette és elemezve, egymással összevetve iratszerűen és okszerűen, az ésszerűség és a logika követelményeinek szem előtt tartásával értékelte, mérlegelte.

Az elsőfokú bíróság által megállapított és a másodfokú bíróság által az iratok tartalmára figyelemmel a Be. 352. § (1) bekezdés a) pontja alapján pontosított és az I.r. vádlott tekintetében akként kiegészített tényállás, miszerint a „2006. március 28. napján kelt ügyvédi felszólítás szerint a Bt. 2.117.000 Ft-ot és késedelmi kamatot

követelt a Kft.-től" és a „történetek után - pontosan meg nem állapítható időpontban - tanú1. Budapesten egy sörözőben 512.000 Ft-ot adott át I.r. vádlottnak.", mentes a Be. 351. §-ának (2) bekezdésében írt hibákból és hiányosságoktól. Ezt a tényállást az ítéltábla is irányadónak tekintette és határozatát a Be. 388.§ (1) bekezdése alapján erre a tényállásra alapította.

Az ítéltábla az eljáró bíróságok által megállapított tényállás személyi részét a vádlott nyilvános ülésen tett nyilatkozata alapján annyiban helyesbítette, hogy a vádlott jelenleg alkalmazottként dolgozik a Kft2.-nél, ahol utolsó havi keresete 104.000 Ft volt. Személygépkocsi vagyona nincs. Cége csődbe ment, mert cégének tartozását nem tudta fizetni.

Az elsőfokú bíróság ítéletében eleget tett indokolási kötelezettségének. Számot adott arról, hogy - a részletkérdésekben valóban ellentmondásos - sértetti vallomások és ezen nyilatkozatokat alátámasztó okirati bizonyítékokat miért fogadta el a vádlotti védekezésekkel szemben.

Az elsőfokú bíróság ekkénti bizonyítékokat értékelő, elemző tevékenységével a másodfokú bírósághoz hasonlóan a harmadfokú bíróság is egyetértett, így a vádlott felmentése a megalapozott, mérlegeléssel megállapított tényállásra tekintettel szóba sem kerülhetett.

Az irányadó tényállás alapján az elsőfokú bíróság tévedett akkor, amikor I. r. vádlott bűnösségét bűnsegédként elkövetett súlyos testi sértés büntetének kísérletében megállapította. A másodfokú bíróság helyesen járt el, amikor e cselekmény vonatkozásában a Be. 373.§ (1) bekezdés I/c. pontja alapján - törvényes vád hiányában - megszüntető rendelkezést hozva kiküszöbölte az elsőfokú bíróság tévedését.

Ugyanakkor az irányadó tényállás alapján az első- és másodfokú bíróság is okszerűen jutott arra a következtetésre, hogy I. r. vádlott a sértett sérelmére bűncselekményt követett el, mert a sértettel szemben fennálló jogos igényét nem a törvényesen megengedett módon érvényesítette.

Az elsőfokú bíróság azonban tévedett a cselekmény jogi minősítésekor. Az elsőfokú bíróság azzal érvelt a zsarolás megállapíthatósága tekintetében, hogy az I. r. vádlott az általa jogosnak vélt követelést meghaladó pénzösszeg megszerzése miatt, illetve a jogosnak vélt követelést is magába foglaló haszon megszerzése érdekében a társai által alkalmazott erőszakot követően fenyegette meg a sértettet.

Az irányadó tényállás alapján a másodfokú bíróság helyesen vont következtetést arra, hogy I. r. vádlottat nem jogtalan vagyoni igény megszerzése vezérelte, hanem jogos vagyoni igényének érvényesítése végett fenyegette meg a sértettet a társai által alkalmazott erőszakot követően, ezért cselekménye nem zsarolásnak, hanem önbíráskodásnak minősül.

Az önbíráskodást az elkövető által alátámasztott igény érvényesítésének a jogellenes módja jellemzi, maga a vagyoni igény jogos, illetve azt az elkövető jogosnak véli. Az igényérvényesítésnek a társadalomra veszélyessége nem maga a véghezviteli magatartás, hanem annak jogellenes módon történt tanúsítása. Ezzel szemben a zsarolás esetén a célzat jogtalan haszonszerzésre irányul, a jogellenesnek elismert vagyoni haszonszerzés céljából történő kártokozás az elkövetési magatartás jellemzője (BH 1995.80.).

Bár csak részben indokolta meg a másodfokú bíróság, de helyes a társtetteskénti elkövetés megállapítása is. A vádlottak szándékegységben cselekedtek, amikor az I. r. vádlottnak a sértettel szemben fennálló követelése érvényesítése végett bementek a sértett lakásába és e követeléshez a III. r. és IV. r. vádlottak munkabér követelését is csatlakoztatva a sértettet bántalmazták és fenyegették.

Tévedett azonban a másodfokú bíróság a halmazat megállapításakor, a követelések számához igazítva a rendbeliséget és a cselekmény kísérleti szakban maradását illetően is.

Osztotta az ítélőtábla a fellebbviteli főügyészség azon álláspontját, hogy a büntetőjogi felelősségre vonás szempontjából nincs jelentősége annak, hogy ki a jogos vagy jogosnak vélt vagyoni igény jogosultja. Az is elköveti a bűncselekményt, aki saját érdekében cselekszik és az is, aki más személy vagyoni igényét kívánja érvényesíteni meg nem engedett módon.

A vádlottak I. r. vádlott követelése érvényesítése végett közösen léptek fel és e fő célhoz kapcsolódott a III. r. és IV. r. vádlottak követelése is, valamennyien a sértettel szemben alkalmaztak erőszakot, fenyegették meg.

Téves a másodfokú bíróság azon okfejtése is, hogy a III. r. és a IV. r. vádlottak cselekménye azért befejezett, mert közvetetten érvényt szereztek jogosnak vélt vagyoni igényüknek, míg az I. r. vádlott esetében az igényérvényesítés nem járt sikerrel, ezért cselekménye kísérlet. Az erőszak vagy a fenyegetés kifejtésével a bűncselekmény kísérleti szakba kerül, befejezetté pedig azáltal válik, ha a passzív alany valamit tesz, nem tesz, vagy eltűr. A befejezettségnek pedig nem feltétele, hogy bármifajta következmény, pl. a sértettnél anyagi hátrány is beálljon (BH 1988/264.).

A sértett a vele szemben alkalmazott erőszak és fenyegetés hatására az I. r. vádlott követelése teljesítése érdekében felhívta menyasszonyát, akitől pénzt kért, majd a vádlottak jelenlétében folytatott telefonbeszélgetés után a következő hét keddi napjára konkrét ígéretet tett a tartozás kifizetésére.

Mindezekre tekintettel I. r. vádlott cselekménye 1 rb. a Btk. 273.§ (1) bekezdésébe ütköző társtettesként elkövetett önbíráskodás büntettének minősül.

A büntetés kiszabása körében irányadó alanyi és tárgyi bűnösségi körülményeket az eljáró bíróságok lényegében helyesen sorolták fel.

A változott minősítésre tekintettel azonban mellőzte az ítélőtábla a súlyosító körülmények köréből a többszörös halmazatot, míg az enyhítő körülmények köréből azt, hogy a köznyugalom elleni bűncselekményből 1 rb. kísérlet volt.

Az elsőfokú bíróság által kiszabott és a másodfokú bíróság által is helyesnek tartott büntetés neme és mértéke megfelelő, eltúlzottan súlyos büntetésnek nem tekinthető, az arányban áll a cselekmény tárgyi súlyával, a vádlott alanyi bűnössége fokával és az egyéb súlyosító és enyhítő körülményekkel.

A másodfokú bíróság határozata óta eltelt időre figyelemmel a belső arányosság követelményeit is szem előtt tartva az ítélőtábla a próbaidő tartamát eltúlzottnak tartotta, ezért azt 2 évre enyhítette.

A másodfokú bíróság helyesen mellőzte az I. r. vádlottal szemben a pénzmellékbüntetés kiszabását, mivel a bűncselekmény elkövetésekor őt nem az anyagi haszonszerzés motiválta.

Az első- és másodfokú bíróság ítéletének egyéb rendelkezései törvényesek.

Az ítélőtábla a másodfokú bíróság határozatát a Be. 398.§ (1) és (2) bekezdése alapján a rendelkező részben írtak szerint megváltoztatta, míg egyebekben a másodfokú bíróság ítéletét a Be. 397. § (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

A harmadfokú bíróság a Be. 398.§ (3) bekezdése alapján megállapította, hogy a vádlott védelmének ellátásával a harmadfokú eljárásban 11.530 Ft bűnügyi költség merült fel. Mivel a bejelentett fellebbezések részben eredményre vezettek, a Be. 281. § (2) bekezdésére utalással akként rendelkezett, hogy a bűnügyi költséget az állam viseli.

Budapest, a 2010. év április hó 14. napja

Máziné dr. Szepesi Erzsébet sk.
a tanács elnöke

Zólyominé dr. Törő Erzsébet sk.
előadó bíró

dr. Hildenbrand Róbert sk.
bíró

A Fővárosi Bíróság 38.Bf.8684/2008/15. számú ítélete a Fővárosi Ítéltábla 5.Bhar.248/2009/7. számú ítéletében foglalt változtatással 2010. április hó 14. napján I. r. vádlott tekintetében jogerőre emelkedett és a kiszabott szabadságvesztés büntetés kivételével végrehajtható.

Budapest, a 2010. év április hó 14. napja

Máziné dr. Szepesi Erzsébet sk.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:
Pécsi Orsolya
bíróági ügyintéző